



Årsplan Haga Barnehage

2025/2026

Holmestrand kommune



Innhold

Forord 3

1.	Innledning – Holmestrandsbarnehagene	4
1.1	Vårt verdigrunnlag.....	5
1.2	Velkommen til Haga barnehage	6
2.	Barnehagens innhold og oppgaver	7
2.1	Omsorg	7
2.2	Lek	7
2.3	Læring	8
2.4	Danning	8
2.5	Vennskap og fellesskap	9
2.6	Inkludering.....	10
2.8	Barns medvirkning.....	11
2.9	Trafikksikker kommune	11
3.	Barnehagen som pedagogisk virksomhet	11
4.	Samarbeid.....	12
4.1	Samarbeid hjem og barnehage	12
4.2	Tilvenning	13
4.3	Trygghetssirkelen	13
4.4	Overgang innad i barnehagen	14
4.5	Overgang barnehage-skole.....	14
4.6	Samarbeid med andre instanser	15
5.	Progresjon	16

Forord

Rammeplanen for barnehager legger føringer for at alle barnehager skal utarbeide en årsplan. Årsplanen skal vise hvordan barnehagene arbeider for å omsette rammeplanens formål og innhold og barnehageeierens lokale tilpasninger til pedagogisk praksis.

Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidsparter, eier, politikere og andre interesserte.

Gjennom årsplanen får også foresatte et godt innblikk i barnehagens arbeid og dermed mulighet til å påvirke innholdet. Gjennom årsplanen ønsker vi at foresatte skal se en klar sammenheng mellom arbeidet vi gjør og de overordnede målene.

En felles mal for de kommunale barnehagene i Holmestrand skal bidra til å utjevne kvalitetsforskjeller og gi et likeverdig barnehagetilbud for alle barn og foreldre i Holmestrand kommune.

Årsplanen er utarbeidet på bakgrunn av:

- Lov om barnehager
- Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver
- Kommuneplan for Holmestrand
- Strategiplan for barnehager og skoler i Holmestrand kommune 2020-2025
- Vedtekter for kommunale barnehager i Holmestrand

1. Innledning – Holmestrandsbarnehagene

Nasjonale- og kommunale planer påvirker barnehagens arbeid. Holmestrand sin kommuneplan er kommunens overordnede styringsdokument. Kommuneplanen tar utgangspunkt i FN sine bærekraftsmål. FNs bærekraftsmål skal sikre sosial rettferdighet og god helse og stanse tap av naturmangfold og klimaendringer. Målene skal vise vei mot en bærekraftig utvikling på kort og lang sikt.

Strategiplanen for barnehager og skoler i Holmestrand kommune bygger på vedtatt kommuneplan. Hensikten med planen er å bygge bro mellom kommuneplanens og oppvekstplanens overordnede mål og strategier til konkrete satsninger i barnehage og skole. Satsningsområdene i strategiplanen er livsmestring-, språk- og digital kompetanse. Temaene i strategiplanen er utgangspunkt for innhold på personalmøter, avdelingsmøter og felles planleggingsdag. Dette er også førende for våre valg og planer.

[Strategiplan for Holmestrand kommune](#)



Figur 1 - barn som leker med modelleire

1.1 Vårt verdigrunnlag

Barnehagenes verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Personalet i barnehagen har et særlig ansvar for å etterleve dette i praksis samt reflektere over egne verdier og handlinger.

Holmestrand barnehagenes verdigrunnlag bygger på:

- “Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet.” (Rammeplan for barnehagen)
- “Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.” (rammeplan for barnehagen)
- “Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi.” (Lov om barnehager)

I Holmestrand kommunes arbeidsgiverpolitikk har vi tre verdier som gjelder for alle ansatte i kommunen. Verdiene skal kjennetegne kommunen i vårt møte med innbyggere og brukere av kommunale tjenester

Åpen:

Holmestrand kommune skal preges av åpenhet og være transparent i alle sammenhenger. De ansatte skal være åpne i sine relasjoner med innbyggerne, samtidig som organisasjonens mål er å være åpen og mottakelig for nye idéer og tilbakemeldinger.

Respektfull:

Gjensidig respekt er en grunnleggende forutsetning for god samhandling og kommunikasjon. Evnen til å se menneskene en skal samhandle med, prøve å forstå og verdsette forskjellighet og mangfold er avgjørende for å utvikle en god organisasjon, gode tjenester og god samfunnsutvikling.

Samskapende:

Holmestrand kommune vil utvikle seg gjennom samskaping med innbyggerne, de folkevalgte og på tvers av nivåer og fagområder i kommunens organisasjon. Ved å aktivere kompetanse og ressurser i kommunens organisasjon og hos kommunens innbyggere og folkevalgte i et aktivt samspill, vil forutsetningene for å løse fremtidens utfordringer øke.

1.2 Velkommen til Haga barnehage

Haga barnehage er en kommunal barnehage med 6 avdelinger om lag 100 barn. Vi er sentralt beliggende nær Sande sentrum og har 30 dyktige og faglige bevisste medarbeidere. Denne årsplanen har som mål og oppsummere det pedagogiske innholdet i Haga barnehage med bakgrunn i barnekonvensjonen, barnehageloven med forskrifter og holmestrand kommunes egne planer. For mer praktisk informasjon kan du lese informasjonsheftet vårt.

«Et godt minne i livet» - Haga barnehages egen visjon

Våre medarbeidere jobber etter barnehagens visjon «et godt minne i livet». Denne visjonen skal ligge til grunn i alt arbeid vi foretar oss sammen med barna. I visjonen ligger kjernekomponentene autoritative voksne, relasjonsbygging, språk og et godt leke- og læringsmiljø. Våre medarbeidere skal reflektere over egen praksis i møte med barna og sørge for at barna sitter igjen med gode minner etter deres opphold i barnehagen.

Satsningsområde for 2025-2026

Alle barnehager, skoler og pedagog-psykologisk tjeneste i Holmestrand kommune startet å jobbe med kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis i 2023. Dette er en satsning som også vil følge også i året som kommer. Gjennom arbeidet med kompetanseløftet er målet å kunne gi et inkluderende, likeverdig og tilpasset tilbud for alle og styrke kompetansen i laget rundt barna. Arbeidet med kompetanseløftet ses i sammenheng med rammeplan for barnehager. I Haga barnehage har vi gjennom arbeidet med kompetanseløftet har vi de siste årene arbeidet med relasjoner, bildestøtte, lekemiljø, lysglimtjakt, organisering av lekegrupper og voksenrollen for å nevne noe. I året som kommer vil arbeidet rette seg mot LEK.

Overordnet mål for 2025/2026 er:

«Alle barn i Haga barnehage skal ha en lekevenn»

For å nå målet har vi satt opp noen punkter vi skal ha fokus på gjennom året:

- Systematisk observasjon og veiledning
- Barns lekestrategier
- Refleksjon over voksenrollen
- Kompetanse om lek – Perlet furunål av Birgitte Fjørtoft
- Rikt og variert lekemiljø
- Samarbeid på tvers av avdelingene
- Barnesamtaler
- Vennebussen

2. Barnehagens innhold og oppgaver

2.1 Omsorg

God omsorg er en forutsetning for barns trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Vi som personale skal hele tiden jobbe for et barnehagemiljø der barna ikke bare er mottakere av omsorg. Vi skal også verdsette og anerkjenne barnas egne omsorgshandlinger.

I Haga barnehage fremmer vi med omsorg på denne måten:

- Vi utøver en autoritativ voksenstil ved å være varme og grensesettende
- Vi setter oss ned i barns høyde
- Vi legger til rette for ro og hvile i løpet av dagen gjennom hvilestund og soving.
- Vi er sensitive i møte med hvert enkelt barn og gir barnet den omsorgen det har behov for der og da
- Vi møter alle barn og foresatte i gangen når de kommer, med et smil, hei og barnets navn
- Vi har det gøy sammen og bruker humor
- Vi skaper gode øyeblikk i stellesituasjonen
- Vi sørger for mange gode interaksjoner med barna slik at resultatet blir en god, trygg og omsorgsfull relasjon – dette gjør vi også gjennom «banking time».
- Vi anerkjenner barnas følelser og er tett på og tilgjengelig når ting blir vanskelig

2.2 Lek

Lek skal ha en sentral plass i barnehagen og lekens egenverdi skal anerkjennes. Alle barn skal være inkludert i lek og leken skal gi barn glede. Leken er psykisk helsefremmende for barna når ansatte er til stede og legger til rette for alle barn.

I Haga barnehage fremmer vi lek på denne måten:

- Vi organiserer dagsrytmen slik at vi setter av tid til lek
- Vi tilbyr et rikt og variert lekemiljø med ulike lekesoner. I dette ligger også aldersadekvate leker og tilrettelegging av det fysiske rommet
- Vi er aktive voksne som deltar i lek på barnas premisser
- Vi bruker alle rom vi har tilgjengelig gjennom dagen for å la barna kunne bli værende i lek og oppleve minst mulig brudd i leken
- Vi veileder barn hvis leken fører til uheldige samspillsmønstre
- Vi hjelper med å heve barnas lekekompetanse der det trengs og sørger for at alle barn har noen å leke med

- Vi er sensitive i møte med barns lek og ser etter hva barna trenger for at leken ikke skal stoppe opp men heller videreutvikle seg.

2.3 Læring

Læring i barnehagen er nært knyttet til leken og de voksnes rolle. Det vil være vanskelig å se disse atskilt fra hverandre, og slik rammeplanen peker på så skal disse ses i sammenheng. Læring skjer i alle hverdagssituasjoner gjennom barnehagedagen hvilket betyr at læring kan oppstå både i spontane og planlagte øyeblikk.

I Haga barnehage fremmer vi læring på denne måten:

- Vi undersøker sammen med barna og er nysgjerrige og undrende
- Vi jobber med ulike temaer og prosjektarbeid på avdelingene på barnas premisser
- Vi er gode rollemodeller som støtter barns følelser
- Vi har små grupper gjennom dagen tilpasset barnas nivå
- Vi bruker de hverdagslige situasjonene som læringssituasjoner. Slik som måltid, stellesituasjon og påkledning.
- Vi bruker progresjonsmodellen aktivt
- Vi bruker nærmiljøet aktivt
- Vi setter søkelys på barns innspill og interesser og lar de medvirke

2.4 Danning

Danning i barnehagen er et begrep som er nært knyttet til selvbestemmelse og medbestemmelse. Danningen skjer gjennom andre, men også gjennom enn selv. Danning er orientert mot en indre prosess der barnet utvikler en personlig og ansvarlig måte å forholde seg til verdier på. Danning i barnehagen skal sette barna i stand til å tenke selv, reflektere over sannheter, stille spørsmål, og kunne yte motstand over egne og andres valg.

I Haga barnehage fremmer vi danning på denne måten:

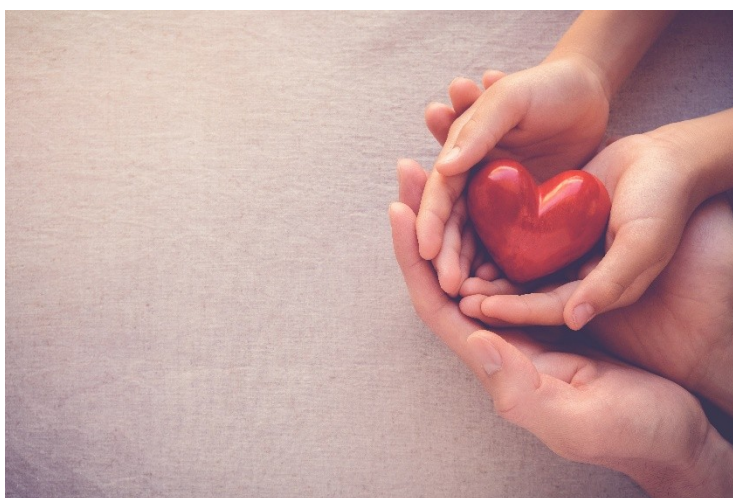
- Vi leser bøker om ulike levesett og fremmer mangfold
- Vi heier på barns nysgjerrighet
- Vi filosoferer sammen med barn
- Vi øver på selvhevdelse
- Vi lar barna få ytre sine meninger og respekterer de, slik at de får muligheten til å føle seg viktige og tatt på alvor
- Vi er gode samtalepartnere og veiledere ved å stille åpne spørsmål
- Vi lar barna få bidra i fellesskapet slik at de opplever seg som kompetente
- Vi støtter barn i å bli den beste versjonen av seg selv

2.5 Vennskap og fellesskap

Det å fungere godt sammen med andre er en forutsetning for å kunne mestre livet. Det samme er å kjenne at man hører til og er en del av et fellesskap. For å få til dette kreves sosial kompetanse. Dette er det viktig at vi har søkelys på i barnehagen. For å oppleve vennskap og kunne bygge gode relasjoner er det viktig at barn i tidlig alder erfarer gode relasjoner til de rundt seg.

I Haga barnehage fremmer vi vennskap og fellesskap på denne måten:

- Vi har respekt for barna og fremmer demokratiske prinsipper
- Vi har samlinger med barna (også på tvers av avdelinger) hvor vi har et felles fokus og for å skape felles opplevelser
- Vi går på lysglimtjakt og ser etter det positive i hverandre
- Vi snakker med barna om egne og andres grenser
- Vi observerer barnegruppene slik at vi har oversikt over hvilke barn som eventuelt faller utenfor
- Vi kartlegger systematisk voksnes relasjoner til barna og det psykososiale miljøet
- Vi sørger for at alle barn har tilgang på fellesskapet, og har derfor turer og grupper på tvers av avdelinger
- Vi veileder barn i øyeblikket når det er nødvendig
- Vi har en felles bok i barnehagen som alle avdelinger jobber med for å bygge fellesskap



Figur 2 - Hender og hjerte

2.6 Inkludering

Lov om barnehager pålegger barnehagen å arbeide kontinuerlig for å fremme helse, trivsel, lek og læring hos barn. Barnehagen skal ha nulltoleranse mot krenkelser ovenfor barna, og aktivitetsplikten skal sikre at det iverksettes tiltak straks dersom ett eller flere barn ikke har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.

Olweus (2010), Idsøe og Roland (2017) definerer mobbing som «intensjonell *negativ handling, gjentatt over tid og hvor det er ubalanse i styrkeforholdet mellom den/ de som utøver og den som blir utsatt for handlingen*»

Barnehagene i holmestrand har en felles plan for psykososialt barnehagemiljø. Denne planen sier noe om hvordan vi skal jobbe for inkluderende fellesskap samt et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. Planen gir oss konkret støtte og hjelp til å oppdage og handle dersom mobbeatferd oppstår.

Vi har de siste to årene jobbet med KO-løftet og jobbet med å implementere inkluderende praksis i alt vi foretar oss. «Støtte alle barn og unge» og «å verdsette ulikhet» var de to områdene vi startet med og som vi også vil fortsette med. Vi fikk da blant annet digitale pakker vi brukte på personalmøter. Dette året vil som nevnt vårt hovedfokus være LEK. Vi skal jobbe for at alle barn har en lekevenn uavhengig av utfordringer som måtte ligge til grunn. Vi vet at det å være inkludert i et fellesskap er med på å forebygge ensomhet og ekskludering, derfor er det viktig for oss å sørge for at alle har noen å leke med.

2.7 Barnehagens språkmiljø

Språk er en viktig del av det å forstå verden og få innsikt i oss selv. Det er gjennom språket av vi øver på å være sammen med andre og så ta del i fellesskapet. Språk er både verbale uttrykk i form av ord, men det er også non-verbal kommunikasjon i form av kroppslige uttrykk gjennom tegn, mimikk, gester og lyder.

I Haga barnehage legger vi til rette for et rikt språkmiljø på denne måten:

- Vi benevner alt vi gjør og er språklige forbilder for barna
- Vi legger til rette for sangleker, sanger med bevegelse og rim og regler.
- Vi bruker bildestøtte, tegn til tale og konkrete gjennom hele barnehagehverdagen og spesielt i overgangssituasjoner
- Vi synliggjør mangfoldet av språk som finnes i barnehagen
- Vi er bevisst vårt eget kroppsspråk i møte med barna
- Vi tilpasser språket ut ifra barnets forutsetninger, men sørger for å ikke undervurdere
- Vi bruker hjelpemidler slik som morsmål.no, nybildetema og oversetter
- Vi synliggjør skriftspråk
- Vi bruker de hverdagslige situasjonene som gode arenaer for språkutvikling – slik som måltid, stell og påkledning.

- Vi er opptatt av meningen med språket og ikke uttalen, vi gjentar derfor det barnet prøver å formidle med riktig uttale og setningsoppbygging, men vi korrigerer ikke.
- Vi har samlinger hvor eventyr og dramatisering har hovedvekt
- Vi har bøker tilgjengelig i barnas høyde og leser med barn i grupper og alene

2.8 Barns medvirkning

Barn har rett til å uttrykke seg og bli hørt i sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, men de skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta. De voksne skal ivareta barnet ut ifra alder og modenhet, og være sensitive og bevisste i samspillet. Personalet skal ta barnets følelsesmessige uttrykk på alvor. Barna skal stimuleres til å tenke selv og oppmuntres til å uttrykke tanker og meninger. Barnehagen skal legge til rette for samtaler individuelt og i grupper, slik at barnet kan uttrykke seg og ta valg som påvirker egen hverdag. Voksne som jobber i barnehagen skal etterstrebe og være lydhøre voksne som anerkjenner hva barn er opptatt av her og nå, og bygge videre på det. God kommunikasjon med foresatte om hva barna er opptatt av vil også bidra til at personalet kan ta med seg informasjonen inn i planleggingen.

2.9 Trafikksikker kommune

Holmestrand kommune er godkjent som trafikksikker kommune, dette innebærer også alle de kommunale barnehager. I barnehagene er vi opptatt av å danne et godt grunnlag for hvordan barn ferdes i trafikken. Målet for trafikkopplæringen er at barna utvikler gode holdninger, forståelse og kunnskap, slik at de ikke er til fare for hverken seg selv eller andre i trafikken. Dette vil i størst grad foregå på tur og i samlinger. Her har vi samtaler hvor det skapes rom for refleksjon rundt ulike trafikktema. Vi bruker også historier, spill, trafikkanger med mer. Det at personalet er gode rollemodeller har stor betydning blant annet for barnas utvikling av gode holdninger, evne til refleksjon og risikoforståelse.

3. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, vurderes og dokumenteres. Barn og foreldre har rett til medvirkning i disse prosessene. Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen. Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder.

- Årsplanen er utgangspunktet for all planlegging av aktiviteter i barnehagen
- Alle avdelinger har sin månedsplan som er utgangspunkt for planlegging av gruppeaktiviteter hver måned.

- Pedagogene og barnehagelærerne har plantid 4 timer per uke. I perioder har noen mer plantid hvis det er behov.
- Alle avdelinger sender ut månedsbrev med oppsummering av måneden som har vært og litt informasjon om kommende måned.
- Vi bruker visma flyt som kommunikasjonsplattform. Her publiseres aktiviteter i kalender, månedsbrev, bilder og dagbokpost. Vi kommuniserer også med foresatte via denne plattformen.
- Formell og uformell evaluering er utgangspunkt for planlegging.
- Vi bruker planleggingsdager og personalmøter til å reflektere over praksis og tilegne oss ny kunnskap.
- Avdelingene har avdelingsmøter hver måned hvor de evaluerer og planlegger tiden fremover med utgangspunkt i barnegruppens beste.
- I årsplanarbeid involveres hele personalgruppen
- Vi bruker «alle med» som kartlegging på alle barn. Vi brukes TRAS kartlegging ved behov. Dette bruker vi med samtykke fra foresatte.
- Dokumentasjon fra turer og tema/prosjektarbeid henger synlig på avdelingene for å invitere til gode samtaler med barna og for å bygge veien videre.
- Alle avdelinger har lekegrupper gjennom dagen, måten vi organiser gruppene ivaretar progresjon i det pedagogiske innholdet

4. Samarbeid

4.1 Samarbeid hjem og barnehage

Foreldrenes rett til medvirkning er nedfelt i barnehagelovens § 4.

I [Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver](#) står det at foreldre og barnehagens personale har et felles ansvar for barns trivsel og utvikling. Det daglige samarbeidet mellom hjem og barnehage må bygge på gjensidig åpenhet og tillit. Det er den daglige kontakten ved levering og henting som er et vesentlig grunnlag for samarbeidet mellom barnehage og hjem.

Vi ønsker å sikre dette gjennom samarbeidsformer som:

- Foreldreråd, bestående av foreldre/foresatte til alle barna i barnehagen
- Foreldreundersøkelser annet hvert år
- Daglig kontakt, informasjon og korte samtaler ved levering og henting
- Arrangementer der foreldre og familie blir invitert til barnehagen
- Kommunikasjonsplattformen Visma

- Foreldremøter hvert år. Foreldre oppfordres til å komme med forslag til hva som skal tas opp på foreldremøter
- Samarbeidsutvalg, bestående av 2 foreldre og 2 ansatte. Foreldrerepresentantene skal være med på å legge et godt grunnlag for samarbeid barnehage/hjem, og være bindeleddet mellom foreldre og barnehage
- Pedagogene har ansvar for å planlegge det individuelle samarbeidet rundt barnet. Det tilbys to foreldresamtaler hvert år, hvor en er obligatorisk. Foreldre og barnehagen kan be om samtaler utover dette ved behov.

4.2 Tilvenning

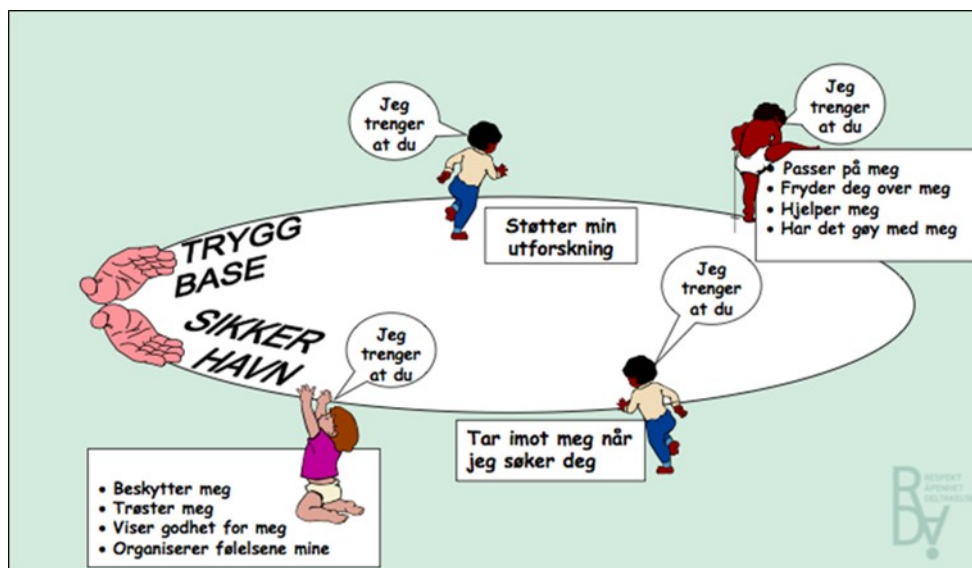
Det å starte i barnehagen kan være et stort steg i et barns liv. Samtidig er det en spennende og krevende periode for både barn, foreldre og personal. En god tilvenning er viktig for at barna skal få en trygg og god start i barnehagen. Hvor lang tilvenningsperiode barnet trenger er individuelt, og det er foreldrene som må være med på å bestemme lengden på tilvenningen.

Små barn trenger å erfare mange ganger at foresatte går og kommer tilbake. Det er en prosess som kan ta lang tid for enkelte barn og tilvenning til barnehage må derfor gjøres i barnets eget tempo. Det er mange inntrykk, barnet blir kjent med nye mennesker og må være store deler av dagen uten sine foresatte. Det er nytt og uvandt for barnet. En kjerneoppgave for personalet blir derfor å kunne ta barnets perspektiv. Et lite barn kan ikke verbalt formidle sine behov og meninger og trenger derfor ansatte som forstår hvordan det er å befinne seg i en ny og annerledes arena. Oppstarten planlegges sammen med pedagogisk leder som legger til rette for en trygg og god start.

Før oppstart i barnehagen sikrer vi god informasjon til foresatte. Vi inviterer de til foreldremøte hvor de får viktig informasjon om oppstarten og hva de kan forvente. Pedagogisk leder på avdeling viser de rundt og gir de informasjon om rutiner, utstyr og svarer på spørsmål foresatte måtte ha. Vi arrangerer også besøksdag for barn og foresatte hvor de får hilse på de andre foreldrene og barna får leke på avdelingen de skal begynne på. Vi tenker at dette bidrar til god relasjonsbygging.

4.3 Trygghetssirkelen

En forutsetning for læring er trygghet og trivsel. Barn er avhengig av gode og trygge tilknytninger til de voksne i barnehagen. Trygghetssirkelen er et verktøy vi bruker for å forstå og møte barnas behov og der tilknytningspersonens hovedoppgave er å være en trygg base for barnets utforskning, lek og læring og ta imot barnet når det har behov for trøst og omsorg.



Figur 3 - Trygghetssirkelen

4.4 Overgang innad i barnehagen

Haga barnehage har de siste årene jobbet systematisk med overganger innad i barnehagen. Vi har utarbeidet et årshjul som kom som et resultat av en evaluering av overgangene gjort av både ansatte og foresatte. Vi starter tilvenning til storbarnsavdelingene i april og har besøk minimum en gang per uke til ny avdeling. Tilstedeværende og engasjerte ansatte er avgjørende og forventet i disse besøkene. Det legges opp til planlagte aktiviteter for å bidra til god relasjonsbygging mellom barn-barn og barn-ansatte, og for å sørge for en trygg ramme for barna som allerede opplever noe utrygt ved å være på en ny avdeling. Vi sørger for god informasjon til foresatte og tilbyr en overgangssamtale med pedagogisk leder på avdelingen barnet skal begynne på. Vi bruker maler som utgangspunkt for informasjon til foresatte for å sikre at det blir gitt lik informasjon uavhengig av hvilken avdeling barnet skal begynne på. Foresatte inviteres også til et foreldremøte hvor de får god informasjon fra avdelingen. I tillegg arrangeres det er besøk for foresatte sammen med barna. Fokuset er at barnet kan få lov til å vise frem sin nye avdeling og skal bidra trygge foresatte og barn i overgangen. Det blir hvert år sendt ut evalueringsskjemaer til foresatte om hvordan de har opplevd overgangen. Disse skjemaene gjennomgås på lederteam hvor de i forkant har evaluert sammen med ansatte på sin avdeling. Eventuelle utbedringer gjøres på bakgrunn av det.

4.5 Overgang barnehage-skole

Ved overgang til skole har Holmestrand kommune et eget årshjul. Hensikten med årshjulet er å legge til rette for et godt samarbeid mellom instansene og sikre en best mulig overgang for hvert enkelt barn. Før skolestart gjennomføres en foreldresamtale med pedagogisk leder på avdeling. Innholdet fra foreldresamtalen blir formidlet til skolen med et skjema, som

foreldrene gir sitt samtykke til. I tilfeller hvor barna har hatt spesialpedagogisk oppfølging i barnehagen, inviteres foreldre med på et eller flere møter før skolestart. Det tilrettelegges også for møter før overgang for de foresatte som ønsker det.

I Holmestrand kommune har alle barnehager en sekk med innhold som brukes sammen med skolestarterne. Dette skal fungere som et grenseobjekt. Grenseobjekt er gjenstander som en barnegruppe har felles erfaringer rundt, og er dialogskapende. Grenseobjektet er det felles tredje som bygger bro mellom barnehagen og skolen. Sekken inneholder to bøker, et eventyr, en sang, forslag til regelleker, et forstørrelsesglass og bamsen "Trygve". Trygve har i oppdrag å finne ut mest mulig om skolen og svare på spørsmål om skolen som barna måtte ha. Vi tenker at rikelig og riktig informasjon bidrar til å trygge barna i overgangen. Bøkene i sekken vil bli brukt av barnehagen i forkant av skolestart og i den første tiden på skolen.

I Haga barnehage ønsker vi å bruke deres siste år på å fremme gode verdier og holdninger. Vi veileder skolestarterne til å være gode venner, lære å bli selvstendige og trygge barn som kan stå opp for seg selv og andre. Vi øver på sosiale spilleregler ved at de ansatte er tett på barna og sørger for at alle har venner og noen å leke med. Vi har en grunntanke om at barn som leker og er trygge, de lærer. I Haga barnehage samler vi skolestarterne en gang i uken og har ulike organiserte aktiviteter og leker, men de gjør også ting som fremmer fellesskapsfølelsen slik som f.eks. å oppleve ulike turer sammen. Vi drar også på besøk til nærskolen og leker på uteområdet for å bli kjent.

I førskolegruppa fremmer vi selvstendighet samtidig som vi passer på å ikke stille for høye krav. De skal gjennom kravene oppleve mestring og glede og de skal være i samsvar med deres utvikling og modning. Skolestartene jobber med ulike temaer gjennom hele året, leser faktabøker, drar på eventyr, turer og filosoferer sammen. I førskolegruppa skal lek være et fokus fordi det er i leken barna utvikler sin sosiale kompetanse og ikke minst språket. I leken får de mulighet til å være nysgjerrige og utforskende og de får mulighet til å utfolde seg fysisk og undre seg. Vi er ikke opptatt av om barn kan lese eller skrive før det begynner på skolen, men å gi de erfaringer med vennskap og samarbeid og sørge for at de er selvstendige, kan ta gode valg på vegne av seg selv og deltagelse i et fellesskap.

4.6 Samarbeid med andre instanser

Som en del av det pedagogiske arbeidet i barnehagen har personalet samarbeid med:

- Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)
- Barne- og ungdomspsykiatrien (BUPA)
- Helsestasjonen
- Barnevernstjenesten
- Barne- og familiesenteret

Alle barnehagene i Holmestrand kommune deltar i et samarbeidsorgan som heter PÅ TVERS. Her møtes personal fra barnehager, PPT, helsestasjon og barnevern. PÅ TVERS har møter to ganger i halvåret, hvor styrer og personal kan drøfte saker anonymt eller med samtykke av foresatte for å få tips eller råd rundt enkeltbarn, et tema eller en barnegruppe. Det er også mulig for foresatte å delta på disse møtene dersom det er ønskelig.

PPT har kontaktmøter med barnehagene ved jevne mellomrom. Ved bekymring rundt barns utvikling kan dette drøftes på kontaktmøtene. Samtykke fra foresatte innhentes og foresatte involveres i prosessen.

Ved bekymring knyttet til vold, incest eller andre grove overgrep har barnehagen meldeplikt til barnevernstjenesten (barnehageloven §46). I slike tilfeller gjøres dette uten informasjon til foresatte.

Helsestasjonen og barnehagen har et samarbeid knyttet til 2 og 4 årskontrollen på helsestasjonen. Ved samtykke fra foreldrene skal barnehagen og helsestasjonen formidle opplysninger som er viktige i forhold til barns utvikling. Dette kan være opplysninger i forhold til hørsel, syn, motorikk, språk eller andre ting.



Figur 4 - Barn som hopper i vanndam

5. Progresjon

I Rammeplanen står det at progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle, lære og oppleve fremgang. Personalet skal bidra til at barna får mestringsopplevelser og at de samtidig har noe å strekke seg etter. Barna har ulike utgangspunkt, og de har derfor behov for tilrettelagte utfordringer. Denne individuelle progresjonen sikrer vi ved at personalet forsker i:

Hvilken kompetanse barnet innehar? Hva barnet mestrer? Hva som fremmer utvikling hos barnet? Hva, når og hvorfor det fungerer for barnet? Hvordan vi kan støtte barnet videre? Personalet har god oversikt over barnegruppen og ser hva det enkelte barnet trenger. Dette er grunnlaget for hvordan vi tilrettelegger for den enkeltes utvikling og hvordan vi organiserer hverdagen.

For å sikre oss at alle barn på alle nivåer skal oppleve progresjon og utvikling i aktiviteter og læring har vi valgt å strukturere dette arbeidet i en progresjonsmodell. Innholdet deler vi inn etter fagområdene i rammeplanen med fokusområder på hvert trinn. Trinn to skal bygge videre på trinn en osv. Trinnene er ikke tilknyttet alder, men handler om barnets egne forutsetninger og utvikling.

Fagområder	1	2	3	4	5
Kommunikasjon, språk og tekst	Syng kjente sanger og utvide repertoaret gradvis Støtte begynnende språkutvikling, samt nonverbal kommunikasjon. Bli kjent med billedbøker og bøker med litt tekst	Øve på, og få støtte til å uttrykke følelser og meninger Bli kjent med eventyr med konkrete Samtale om logoer og skilt vi ser	Bli kjent med takt og rytme i språket Kjenne igjen bokstaven i navnet Øve på å beskrive konkrete Øve på å bruke språket i relasjoner og konfliktløsning Kunne ta ordet foran andre	Tulletøyse med språket, ord og rim Lytte til, og kjenne igjen bøker, rim og regler Gjenfortelle Utforske lekeskriving Bruke språket for å komme inn i lek og i lek	Fortelle og gjenfortelle i samtaler Deler opplevelser på en god måte Kunne sette ord på følelsene sine Erfarer bokstavenes betydning Skriver navnet sitt Får oppleve sagn som uttrykksform
Etikk, religion og filosofi	Tid og rom for undring Kjennskap til grunnleggende normer Jeg og de andre (gjenkjenne noen følelser hos andre)	Toleranse og respekt for ulikheter og for hverandre Få kjennskap til grunnleggende normer og verdier	Innsikt i kristne og humanetiske grunnverdier Begynnende forståelse for at egne handlinger påvirker andre, reflektere sammen	Kjenne til ulike religiøse høytider og tradisjoner knyttet til ulike religioner og livssyn Reflektere over, og vise respekt for likheter og ulikheter	Forståelse for ulike måter å forstå ting på og leve sammen Få lov å undre seg og utforske eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål i samtale



Fagområder	1	2	3	4	5
		Oppleve markeringer i barnehagen i forhold til eget livssyn			Finne egne løsninger og stå for egne valg
Antall, rom og form	Erfare rom og form med alle sanser Erfare størrelser i omgivelsene	Sortere og sammenlikne Undersøke egenskaper ved former Leke med mengder Bruker kroppen for å utforske rommet	Utforske og leke med form og størrelser og sammenlikne disse Sortere, se likheter og forskjeller i ulike sammenhenger Bruke språket for å videreutvikle romforståelse	Utforske og leke med mønster Begynnende erfaring med å undersøke og erfare løsninger av matematiske problemer Utforske bruk av kart i rommet, også via muntlige beskjeder	Leker med tall, mengder og telling Tilegner seg matematiske begreper Undersøker og erfarer løsninger av matematiske problemer
Kunst, kultur og kreativitet	Lære og erfare gjennom alle sanser Musikk og sang med bevegelse og dans Oppleve musikk fra forskjellige kulturer representert	Skaperglede Fokus på musikk og bilde Undersøke sammen Bruke kroppen i uttrykkene	Bruke fantasien i uttrykkene sine og oppleve skaperglede Oppleve musikk fra forskjellige tidsepoker og kulturer, få mulighet til å uttrykke gjennom å skape musikk og bevegelse Styrke kulturell identitet og personlig uttrykk	Få innblikk i forskjellige måter og med forskjellige materialer å uttrykke seg på (collage, kull, male, naturmateriale, skulptur, drama, dans)	Videreutvikle kunnskapen om teknikk og form, få leke med uttrykks-former og skape egne uttrykk. Møte ulike kunstneriske og kulturelle uttrykksformer fra fortid og nåtid
Nærmiljø og samfunn	Bli kjent med og delta i samfunnet gjennom opplevelser og erfaringer i nærmiljøet	Oppleve å få medvirke i egen hverdag Hvor viktig er jeg? Bli kjent med nærmiljø	Om meg og de andre. Meg som en viktig del av fellesskapet og fellesskapets viktighet for meg	Bli kjent med historier fra nærmiljøet Få kjennskap om institusjoner og yrker i nærmiljøet	Få erfaringer i å forhandle og diskutere Kunne lytte når andre forteller



Fagområder	1	2	3	4	5
	Familien min og jeg		Likeverd, kjønn, kultur og språk Utvide kjennskapen i nærmiljøet	Få erfare trafiksikkerhet på tur	Få kjennskap til barnekonvensjonen, FN
Natur, miljø og teknologi	Erfare ulike natur fenomen med alle sine sanser til ulike årstider	Undring over naturens mangfold, dyreliv og planteriket Oppleve endringer i årstider	Natur og samspill i naturen. Planter og insekter Oppleve fokus på dyrelivet og nærmiljøet Begynnende utforskning av naturfenomener	Få innblikk i betydningen dyr og vekster har for matproduksjon Utforske natur og mangfold Bærekraftig utvikling, naturvern, gjenbruk og ombruk	Fokus på eksperimentering og undring over naturfenomener og fysiske lover Lage konstruksjoner av ulike materialer Få kjennskap til menneskers livssyklus Utvide respekt for naturen
Kropp, bevegelse og helse Kropp, bevegelse og helse	Erfaringer som bidrar til positiv selvoppfatning via kroppslig mestring Gode vaner for hygiene innarbeides Oppleve glede ved å være sammen med andre	Måltidet er en hyggestund for alle Erfaringer med ulike og allsidige bevegelser og utfordringer med mestring i fokus. Bli kjent med egne grenser og si ifra om disse på en passende måte	Samtale om hva og hvor maten kommer fra. Sette grenser for egen kropp og respektere andres Erfare at alle er ulike og det er bra Oppleve seg som del av felleskap i lek med andre	Få kunnskap om hvordan menneskekroppen, og samspillet med maten vi spiser. Erfaringer ved bruk av naturen som gir gode opplevelser Sette ord på, og bli respektert for sine følelser	Legger vekt på egen mestring ved hygiene Øve på selvstendighet og ta avgjørelser i påklledning Lære om sunt kosthold og hvordan kroppen fungerer Få erfaringer med å vise empati Oppleve å være betydningsfull for andre



Holmestrand
kommune